

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΓ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1934	Τετάρτη τῆς Α' ἐβδομάδος τῶν Νηστειῶν 16 Μαρτίου 2016 βράδυ	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

«Δὲν ζῆ ὁ ἄνθρωπος μονάχα μὲ ψωμί»

«Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος» (Ματθ. 4,4 = Δευτ. 8,3)

Ὄταν ὁ Χριστός, ἀγαπητοί μου, μετὰ τὴν βάπτισί του βγήκε στὴν ἔρημο, ἐκεῖ νήστεψε αὐστηρὰ ἐπὶ σαράντα ἡμέρες. Τότε ὁμως δέχθηκε τρεῖς ἐπιθέσεις τοῦ διαβόλου, **τρεῖς πειρασμούς**. Οἱ πειρασμοὶ αὐτοί, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, συναντῶνται καὶ στὴ ζωὴ κάθε Χριστιανοῦ. Ὁ τρόπος ποὺ ἀπέκρουσε ὁ Κύριος τὸν κάθε πειρασμὸ εἶνε διδακτικός, ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς πολὺτιμο μάθημα.

Νὰ ἐξηγήσουμε τώρα καὶ τοὺς τρεῖς πειρασμούς; Οὔτε ἐγὼ εἶμαι Χρυσόστομος, οὔτε κ' ἐσεῖς ἔχετε μεγάλη ὄρεξι. Ἄς προσπαθήσουμε νὰ ἐξηγήσουμε μόνο τὸν **πρῶτο πειρασμό**.

***

Ὄταν, ἀγαπητοί μου, ὁ διάβολος πλησίασε τὸν Κύριό μας στὴν ἔρημο καὶ τοῦ εἶπε — «Ἐὰν εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πὲς στὰ λιθάρια αὐτὰ νὰ γίνουν **ψωμιὰ νὰ φᾶς**» (βλ. Ματθ. 4,3), ὁ Χριστὸς ἀπήντησε· — «**Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος**» (Ματθ. 4,4 = Δευτ. 8,3). Δηλαδή, «δὲν ζῆ ὁ ἄνθρωπος μονάχα μὲ ψωμί».

Θὰ περάσουν αἰῶνες γιὰ νὰ καταλάβῃ ὁ κόσμος τὸν λόγο αὐτόν. Ἄν τὸν καταλάβῃ, δὲν τοῦ χρειάζεται οὔτε κομμουνισμὸς οὔτε σοσιαλισμὸς οὔτε κεφαλαιοκρατία οὔτε ἄλλα συστήματα. Αὐτὸ τὸ ἐνίωσε ὁ Ῥώσος Ντοστογιέφσκυ. Τί σημαίνει «**Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος**»; Τὸ ψωμί εἶνε ἀναγκαῖο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸ μόνο μὲ τὸ ὁποῖο θὰ συντηρηθῇ ὁ ἄνθρωπος· **ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ τὸν συντηρήσῃ καὶ μὲ ἄλλους τρόπους**.

Παράδειγμα οἱ Ἰουδαῖοι. Σαράντα χρόνια, ὄχι σαράντα μέρες ἀλλὰ σαράντα ὀλόκληρα χρόνια, περιπλανῶνταν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μέσ' στὴν ἔρημο. Καὶ μέσ' στὰ σαράντα αὐτὰ χρόνια οὔτε ἔσπερναν, οὔτε θέριζαν, οὔτε γέμιζαν ἀποθήκες μὲ σιτάρι, οὔτε μύλους εἶχαν, οὔτε φούρνους, οὔτε καρβέλια ἔτρωγαν. Καὶ ὁμως σαράντα χρόνια ἔζησαν περίφημα. Πῶς; Ὁ Θεὸς ἔκανε τὸ θαῦμα. Ἔβρεξε ὁ οὐρανὸς

τὸ μάννα, μιὰ γλυκυτάτη τροφή, καὶ μ' αὐτὴ τὴν τροφή ἔζησαν τόσα χρόνια στὴν ἔρημο. Ἐδῶ πραγματικὰ ἀποδείχθηκε ὅτι «**οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος**».

***

Ὁ ἄνθρωπος, ἀγαπητοί μου, κάθε ἄνθρωπος, ἔχει ἐπιθυμίες. Ποιές εἶνε **οἱ ἐπιθυμίες** του; Ἔχει ἐπιθυμίες φυσικές, σωματικές. Τέτοιες λ.χ. εἶνε ἡ ἐπιθυμία τοῦ ψωμοῦ - τοῦ φαγητοῦ, ἡ ἐπιθυμία τοῦ ποτοῦ, ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὕπνου, ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀναπαύσεως, ἡ ἐπιθυμία τῆς ψυχαγωγίας, ἡ ἐπιθυμία τοῦ γάμου. Φυσικὲς ἐπιθυμίες αὐτές· κάθε ἄνθρωπος τὶς ἔχει.

● Ὁ ἄνθρωπος π.χ. πεινάει, θέλει **ψωμί**. Αὐτὲς οἱ ἐπιθυμίες εἶνε ἁμαρτωλές; Ὁχι, δὲν εἶνε ἁμαρτωλές. Εἶνε ἀπὸ τὸ Θεὸ βαλμένες μέσα στὸν ἀνθρώπινο ὀργανισμό, γιὰ νὰ συντηρηθῇ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ὄχι μόνο ἔβαλε μέσα μας τὶς ἐπιθυμίες αὐτές, ἀλλὰ **ἔδωσε καὶ τὰ μέσα** διὰ τῶν ὁποίων μποροῦν **νὰ πληρωθοῦν**. Δὲν ἔκανε μόνο νὰ διψᾷ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ γέμισε τὴ γῆ μὲ νερά, πηγές καὶ ποτάμια. Γιὰ φανταστήτε τί θὰ ἦταν ἡ ζωὴ μας, ἐὰν δὲν εἶχε κάνει ὁ Θεὸς τὶς πηγές, τὰ νερά τὰ κρυστάλλινα; Στὸ φεγγάρι δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνα ποτήρι νερό. Καὶ μπορεῖ νὰ ῥθῃ μέρα ποὺ κ' ἐδῶ στὴ Γῆ, γιὰ τὴν ἀχαριστία τῶν ἀνθρώπων, νὰ στερέψουν οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ λίμνες· καὶ τότε ἓνα ποτήρι νερὸ θὰ ἀξίζῃ μιὰ λίρα· οὔτε μὲ μία λίρα δὲν θὰ μπορῆς ν' ἀγοράσῃς αὐτὸ τὸ νεράκι ποὺ ἔχουμε τώρα καὶ πίνουμε, ποὺ ἔνε ἀνώτερο ἀπὸ σαμπάνιες καὶ οὐίσκια κι ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα ποτά.

Ἔδωσε λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐπιθυμίες, ἔδωσε συγχρόνως καὶ τὰ μέσα νὰ ἱκανοποιοῦνται οἱ ἀγαθὲς ἐπιθυμίες τοῦ ἀνθρώπου. Πεινάς; Τί μᾶς λέει· «**Ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου**» (Γέν. 3,19)· πρέπει νὰ κοπιᾷς νὰ βγάλῃς τὸ ψωμί σου. Ὁ **σατανᾶς ὁμως τί λέει**: Ὁχι, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ κοπιᾷς· μπο-

ρεῖς νὰ φᾶς τὸ ψωμί καὶ μὲ ἄλλο τρόπο, δίχως κόπο. Ὑπάρχει τρόπος ὄχι μόνο νὰ ζήσης ἀλλὰ καὶ νὰ καλοπεράσης, δίχως νὰ κοπιᾶσης. Ποιὸς τρόπος; Ἄντε κλέψε!... Ὁ Χριστὸς σὲ συμβουλεύει «Δούλεψε νὰ βγάλης τὸ ψωμί, τὸ δικό σου καὶ τῆς οἰκογενείας σου»· ὁ σατανᾶς λέει «ἄρπαξε νὰ φᾶς καὶ κλέψε νὰ ἴχης».

Ὅταν ἦμουν ἱεροκῆρυκας στὴν Ἀθήνα, μοῦ ἔδειξαν συνθήματα, γραμμένα στοὺς τοίχους ἀπὸ ἀναρχικὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔλεγαν· «**Ἡ ἐργασία εἶνε βλακεία! Μὴ δουλεύετε!**». Καμμιά δουλειὰ λοιπόν, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ δουλεύῃ ὁ κόσμος. Ἄρα κι ὁ ἀγρότης πατέρας ποὺ σκάβει τῆ γῆ κι ὁ μικροῦπάλληλος πατέρας, ποὺ οἰκονομοῦν λίγα χρήματα νὰ τὰ στείλουν στὸν φοιτητῆ, εἶνε βλακὲς· καὶ ἔξυπνος ποιὸς εἶνε; ὁ τεμπελχανᾶς ποὺ λέει ὅτι σπουδάζει, τὸ κάθαρμα ποὺ γλεντάει τὴ νύχτα μὲ γυναῖκες. Ἄλλωστε καὶ ὁ κινηματογράφος καὶ τὸ θέατρο καὶ ἡ τηλεόρασι αὐτὰ δείχνουν. Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἔχουν πιστολάκια καὶ πυρολοβοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Τί σημαίνει αὐτό; Μὲ τὰ πιστόλια σκοτώνεις, μπαίνεις στὰ σπίτια, ἀνοίγεις παράθυρα, σπᾶς πόρτες, κλέβεις ὅ,τι νὰ ἴνε, κ' ἔτσι δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ δουλεύῃς· γλεντᾶς καὶ διασκεδάζεις.

● Ὁ Χριστὸς σοῦ λέει· Θέλεις ψωμί; δούλεψε, νὰ τὸ φᾶς τίμια, μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου. Ὁ σατανᾶς λέει· Ὁχι, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ δουλέψῃς· ἐγὼ θὰ σοῦ δείξω ἄλλο τρόπο. Κι ὅ,τι κάνει μὲ τὸ ψωμί, κάνει καὶ μὲ τὶς ἄλλες ἐπιθυμίες, ὅπως εἶνε καὶ **ἡ ἐπιθυμία τοῦ γάμου**. Ὁ Χριστὸς λέει· —Παιδί μου, ἔχεις ἐπιθυμία γάμου; νὰ παντρευτῆς, νὰ ζήσης τίμια μὲ τὴ γυναῖκα σου. Ὁ διάβολος τί λέει· —Ὁχι γάμο· ἀνόητος εἶσαι νὰ δεσμεύεσαι;...

Χθὲς τὸ βράδυ, μόλις ἐπέστρεψα κουρασμένος στὴ μητρόπολι, μὲ ζήτησε ἕνας νέος 25 - 27 ἐτῶν. ἤρθε ἀπὸ πολὺ μακριὰ μὲ αὐτοκίνητο μαζί μὲ φίλους του. Τὸν ἔβαλα μέσα καὶ κάθισα ἀρκετὴ ὥρα μαζί του. Εἶχε δουλέψει στὰ καράβια καὶ εἶχε γυρίσει πολλὰς χώρες (Γαλλία, Ἀγγλία, Ἰσπανία), ἀνακατεύτηκε μὲ λαθρεμπόρια καὶ συναναστράφηκε μὲ διάφορα ὑποκείμενα. Ἦταν ἕνα παιδί ἔξυπνο, ἀλλὰ πολὺ ἀνήσυχο, πιασμένο στὰ δῖχτα τοῦ διαβόλου. Ἀφοῦ τὸν εἶδα καὶ τὸν ἄκουσα καὶ μοῦ εἶπε τὰ βάσανα καὶ τὶς περιπέτειές του, τοῦ λέω· —Ἐσὺ θέλεις ἕνα χάπι· ἅμα τὸ πάρῃς, θὰ γίνῃς καλά. —Χάπι; τί χάπι μοῦ λὲς νὰ πάρω; —Νὰ παντρευτῆς· ὁ γάμος, τοῦ λέω, εἶνε τὸ χάπι. Νὰ γυρίσης στὸ χωριό σου —τὸ ἥξερα τὸ χωριό του· εἶνε καλὸ χωριό, ἔχει καλὰς κοπέλλες—, διάλεξε μιὰ κοπέλλα, στεφανώσου την,

καὶ θὰ ἡσυχάσης. —Τί λὲς, δέσποτα; βλάκας εἶμαι; Ἄμα θέλω ἐγὼ, καὶ λεφτὰ βγάζω μὲ τὸ λαθρεμπόριο στὰ καράβια, καὶ γυναῖκες ἔχω, Σπανιόλες - Ἰταλίδες - Ἀμερικᾶνες. Γιατί νὰ δεσμευθῶ; Ὁ γάμος εἶνε περιορισμός· ἐγὼ θέλω **ἐλεύθερο ἔρωτα**. —Μπᾶ; μπράβο, τοῦ λέω· ὠραῖα, θαυμάσια σκέφτεσαι! Θυμήσου ὁμως, παιδάκι μου· μὲ τέτοιο μυαλὸ ποὺ ἔχεις, δὲν θὰ ἡσυχάσης· θὰ πέφτῃς νὰ κοιμηθῆς καὶ τὸ προσκέφαλό σου θὰ ἴνε γεμάτο καρφίτσες...

Ἔτσι εἶνε ὁ κόσμος. Προσπαθεῖ νὰ χορτάσῃ, νὰ ἱκανοποιήσῃ τὶς ἐπιθυμίες του μακριὰ ἀπὸ τὸ Χριστό, μὲ τὸ διάβολο· θέλει νὰ κἀνῃ τὶς πέτρες ψωμιά. Μὰ **ἔτσι δὲν χορταίνει ποτέ**.

Κάνω μιὰ ὑπόθεσι. Ὑποθέστε ὅτι κάποιος ἀποκτᾶ ὅλα τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ «τρῶει μὲ χρυσᾶ κουτάλια». Θὰ γίνῃ εὐτυχής; Ὁχι. Γιατί **δὲν εἶνε ζῶο**· δὲν εἶνε σκύλος, νὰ τοῦ πετάξῃ ἕνα κόκκαλο κι ἀφοῦ τὸ φάῃ νὰ πάῃ νὰ ξαπλώσῃ· δὲν εἶνε γάτος, νὰ τοῦ ρίξῃ ἕνα ψάρι νὰ πάψῃ νὰ κλαίῃ· δὲν εἶνε γαῖδουράκος νὰ τοῦ δώσῃς σανὸ νὰ χορτάσῃ. Ὁ ἄνθρωπος ζητάει κάτι ἄλλο, ὅπως δείχνει καὶ ἡ παροιμία «Ὁ λόγος σου μὲ χόρτασε καὶ τὸ ψωμί σου φά' το»· **ζητάει ἀγάπη, ἀλήθεια, ἀνώτερα πράγματα**.

Φωνάζουν γιὰ ψωμί, γιὰ «ἄρτον καὶ θεάματα». Πόσο ἀνόητοι εἶνε! Γιατί καὶ ὅταν τ' ἀπολαύσουν ὅλα αὐτά, τὸ ἀποτέλεσμα ποιὸ εἶνε; Θέλετε νὰ δῆτε; Ὑπάρχει παράδειγμα. Σὲ ἕνα σκανδιναυικὸ κράτος, στὴ **Σουηδία**, ὑπάρχει ἀφθονία ἀγαθῶν· ἔχουν ὅ,τι φανταστήτε, πεινασμένοι δὲν ὑπάρχουν. Καὶ ὁμως ἐκεῖ **πολλοὶ αὐτοκτονοῦν**. Μιὰ ἀνία, μιὰ πληθὺς ὑπάρχει. Κάτι ἄλλο πεινάει ὁ ἄνθρωπος, κάτι ὑψηλότερο, δὲν χορταίνει μὲ τὶς ἡδονὲς καὶ ὅσα τοῦ προσφέρει ὁ τεχνικὸς αὐτὸς πολιτισμός.

* * *

«*Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος*». Μὲ τὴ δύναμι τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοί μου, μποροῦμε νὰ ζήσουμε καὶ κατ' ἄλλο τρόπο. Θὰ φανῇ παράξενο αὐτὸ ποὺ θὰ πῶ· κ' ἐμεῖς οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ **δὲν ἔχουμε πίστι**· ὁ Θεὸς νὰ μᾶς τὴ δώσῃ. Ἐρχόμαστε στὴν ἐκκλησία τυπικά. Ποιὸς μπαίνει μὲ θαυμασμό; Νὰ ἴμαστε εἰλικρινεῖς· κάποια ἀμφιβολία αἰωρεῖται μέσα μας. Δὲν ἔχουμε τὴν πίστι. Ἄν τὴν εἶχαμε! Διαβάστε νὰ δῆτε· ἀσκηταὶ στὴν ἐρημιὰ ἔφταναν μόνο μὲ τὴ Θεία Κοινωνία νὰ ζήσουν μέρες πολλὰς, χωρὶς νὰ φᾶνε τίποτε· καὶ ἦταν ὑγιεστατοὶ· γιατί πίστευαν πραγματικά, ὅτι ἡ Θεία Κοινωνία εἶνε τροφή σώματος καὶ ψυχῆς.

«*Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος*», εἶπε ὁ Χριστὸς· αὐτὸ νὰ ποῦμε κ' ἐμεῖς.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**